

Proletariusze
wszystkich
krajów
łączcie się!

ŁÓDZIANIN

Niech żyje
Rząd
robotniczy
i włościański!

TYGODNIOWY ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ.

Nr. 4 (750)

Redakcja otwarta od 6 — 8 w.
Administracja otwarta w dnie powszednie od 6 pp. do 8 wiecz.
W niedziele i święta adm. nieczynna.

Łódź, Sobota, dnia 18 stycznia 1930 r.
Redaktor przyjmuje w poniedziałki i środy od 6—7 w.
Rękopisów redakcja nie zwraca.

Warunki prenumeraty:
w Łodzi bez odn. miesięcznie 1 złoty.
Z odnośnikiem do domu 1.20
Na prowincji z przes. poczt. 1.50
Z zagranicą — miesięcznie 2.25

Rok XXV.

Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 83. Tel. 100.99. Skrzynka poczt. 300. Konto czekowe P.K.O. Nr. 60,398.

Cena 30 groszy.

W sobotę, dnia 18 stycznia r. b. o godzinie 6 wieczorem punktualnie, w dużej sali O. K. R.-u przy ul. Piotrkowskiej 83, odbędzie się

Konferencja Międzydzielnicowa P.P.S. miasta Łodzi

Ze względu na to, że na porządku dziennym są bardzo ważne sprawy uprasza się wszystkich tow. tow. o bezwarunkowe i punktualne przybycie.

Zmiana pomajowego systemu rządzenia jest koniecznością państwową i żądaniem społeczeństwa

Wspólne oświadczenie P.P.S. oraz stronnictw lewicy i centrum, złożone w Sejmie dnia 15 stycznia r. b.

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej, powzięta w dniu 6 grudnia r. ub., a żądająca ustąpienia gabinetu p. Kazimierza Świtalskiego, — wyraziła stanowczą wolę Przedstawicielstwa Narodu, by nastąpiła nie tylko zmiana osób w składzie Rady Ministrów, ale przedewszystkiem zmiana systemu rządzenia, który — według naszego głębokiego przeświadczenia — prowadził Państwo nieuchronnie do wewnętrznych wstrząsów społeczno-politycznych i do pogłębienia kryzysu gospodarczego.

W czasie trwania przesilenia rządowego przedstawiliśmy p. Prezydentowi Rzeczypospolitej, co rozumiemy przez „zmianę systemu”, a mianowicie:

1. Stosowanie w całej pełni Konstytucji, ustaw i statutu autonomicznego województwa śląskiego;

2. Ustalenie zasady, że rewizja Konstytucji może być przeprowadzona tylko w drodze legalno-konstytucyjnej z powściągnięciem wszelkiej propagandy na rzecz zamachu stanu w jakiegokolwiek formie;

3. Uniezależnienie sądownictwa, administracji państwowej i wojska od wpływów jakiegokolwiek partii czy obozu politycznego;

4. Ścisłe przestrzeganie podstaw samorządu, zapewnionego społeczeństwu ustawami;

5. Położenie kresu samowoli organów administracji państwowej w zakresie konfiskat prasowych, represji politycznych i t. p., zbadanie stwierdzonych wypadków nadużyć na szkodę Skarbu Państwa;

6. Wstrzymanie wszelkich subsydjów ze Skarbu Państwa na jakiegokolwiek cele partyjno-polityczne, wyborcze, partyjno-prasowe i t. p., zaniechanie używania organów administracji państwowej, wojska, przysposobienia wojskowego dla porachunków osobistych czy też partyjno-politycznych.

Stoimy nadal na gruncie powyższych zasad, które ustalają nasz stosunek do systemu rządzenia.

To też stosunek nasz do gabinetu p. Kazimierza Bartla będzie

zależał od tego, czy gabinet ten weźmie za podstawę swej działalności i wprowadzi w życie zasady powyższe, które uważamy za konieczność państwową, a których urzeczywistnienia domaga się społeczeństwo:

Podkreślamy z całym naciskiem, że położenie gospodarcze kraju

jest bardzo ciężkie; masy ludności miast i wsi są w nędzy, kryzys rolniczy potęguje się; bezrobocie wzrasta; położenie międzynarodowe Państwa nasuwa wiele trudności; Polska stoi wobec konieczności rozwiązywania zagadnień, mających znaczenie decydujące dla jej przyszłości. Wszystko to, tak samo jak

rozpoczęta już praca nad rewizją Konstytucji, wymaga zupełnie innej atmosfery politycznej, niż tą, jaką wytworzył dotychczasowy system rządzenia.

Na takich tylko podstawach oparta praca Sejmu i Rządu zdoła przezwyciężyć piętrzące się przed Polską trudności.

18-ta konfiskata „Łodzianina”.

ŁÓDZKIE STAROSTWO GRODZKIE
Oddział Bezp. Publicznego
L. .BP. 39/30

Łódź, d. 11 stycznia 1930 r.

Do
Redaktora Odpowiedzialnego „Łodzianina”
w miejscu.

Łódzkie Starostwo Grodzkie zawiadamia, że na zasadzie art. 73 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 10.5.1927 r. o prawie prasowym (Dz. U. Nr. 1 poz. 1 1928), zarządziło zajęcie Nr. 3/749 czasopisma „Łodzianin” z datą 11 stycznia 1930 r. z powodu umieszczenia artykułu p. t.: „SYTUACJA POLITYCZNA KRAJU UCHWAŁY CENTRALNEJ KOMISJI KLASOWYCH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH” w treści którego dopatruje się znamion przestępstwa.

za Starostę Grodzkiego
(—) J. ROSICKI
Zastępca Starosty

Decyzja Sądu

Odpis postanowienia
Nr. dz. pos. niej. 75

Sąd Okręgowy w Łodzi, na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 stycznia 1930 r.

po rozpoznaniu wniosku Prokuratora o zatwierdzenie zajęcia Nr. 3 (749) czasopisma „Łodzianin” z dnia 11 stycznia 1930 r.,

POSTANOWIŁ:

Na podstawie art. 77 ust. 3 Prawa prasowego (Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 1, z 1928 r.)

a) zatwierdzić dokonane przez Łódzkiego Starostę Grodzkiego w dniu 10 stycznia 1930 r. za L. BP. 39/30 zajęcie nakładu pierwszej i drugiej strony Nr. 3 (749) czasopisma „Łodzianin” z dnia 11 stycznia 1930 r. jako zawierającego w artykule p. t. „Sytuacja gospodarcza kraju” w ustępach od słów: „Z czynnika ochronny.... do słów .....istnienia tego Ministerjum” i od słów: „W ataku obecnego ministra..... do słów. ....całej klasie robotniczej” — znamiona przestępstwa z art. 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r.

b, w pozostałych częściach zajęcie tego druku uchylić;

c) zakazać rozpowszechnianie powyższych ustępów tego artykułu.

Za zgodność świadczy

Starszy Sekretarz
Wydziału IV Karnego
BIRKE.

Po mowie premiera Bartla

„Jeżeli jest dobrze, to dlaczego jest tak źle”.

W ubiegły piątek zaprezentował się na plenarnym posiedzeniu Sejmu nowy — piąty — rząd p. Kazimierza Bartla i przy tej okazji p. Bartel wygłosił dwugodzinne zgóra przemówienie, w którym przedstawił program odnowionego rządu starej sanacji.

Przemówienie było suche, w większości swej oparte na danych cyfrowych odnoszących się do sytuacji gospodarczej. Natomiast sprawom politycznym p. Bartel mało poświęcił miejsca. Przemówienie to ani nie wywołało żadnego entuzjazmu na ławach poselskich bloku rządowego, gdyż było zaledwie kilkanaście oklasków, ani też nie wywołało

„burzy” na ławach opozycyjnych lewicy i centrum, czego by sobie życzyła sanacja.

Na wstępie już p. Bartel zaznaczył, że przemawia, bo taki już zwyczaj parlamentarny się utarł, chociaż uważa, że „często treść ekspozycji nie pokrywa się potem przeważnie z działalnością Rządu bez większej z jego strony winy, prócz tej może, że przecenił w danych warunkach swoje siły lub nie przewidział przeszkód”.

Więc już na samym początku własna niewiara we własne projekty. Dlaczego tak mówił p. Bartel, to my wie-

my. Bo już raz w kwietniu 1929 r. „nastąpiła zmiana na posterunku” i p. Bartel został „zastąpiony” przez grupę pułkownikowską, wobec tego obecnie obawia się by „nieprzecenił swoje siły”.

Potem p. Bartel w myśl zasady „by wilk był syty i owca cała” złożył dwa ukłony: pierwszy w stronę grupy pułkownikowskiej, oświadczając, że mylił by się ten, kto by sądził, „że ostatnia zmiana Rządu oznacza odstępstwo od pomajowego systemu”. Po co to zapewnienie. My i tak wiemy, że rząd p. Bartla jest rządem sanacyjnym, a tylko zmieniły się niektóre osoby na „posterunku”, bo p. p. ministrowie Prystor i Berner pozostali na swych stanowiskach.

Zresztą dopóki w rządzie bierze udział p. Piłsudski, który faktycznie decyduje o takim lub innym składzie rządu, nie może być mowy o zmianie systemu, chociażby p. Bartel o tem nie mówił.

Drugi ukłon p. Bartel skierował w stronę opozycji, mówiąc, że stanowisko rządu „wyraża się w szczerej chęci do wyeliminowania (usunięcia) elementów bezpłodnej walki” — oczywiście z Sejmem.

Jak sprzeczności te, wyrażone w tych dwóch oświadczeniach dadzą się pogodzić p. Bartel nie mówił. Ale życie da na nie odpowiedź „rzeczywistej rzeczywistości”.

W sprawie zmiany Konstytucji, którą sanacja uważa za najpilniejszą i za najważniejszą p. Bartel nie zajął żadnego określonego stanowiska, oświadczając, że rząd uczyni we właściwym czasie.

W sprawach gospodarczych nie usłyszeliśmy nic nowego. Sytuacja gospodarcza jest ciężka.

W czasie przeprowadzonej na terenie Sejmu dyskusji nad programem rządowym, stronnictwa lewicy i centrum złożyły oświadczenie, wypowiadające się za koniecznością przeprowadzenia likwidacji pomajowego systemu rządzenia.

Dosłowną treść tego oświadczenia podajemy na czele numeru.

W. D.

Robotnicy! Popierajcie swojego „Łodzianina”!

W dniu 10 stycznia 1930 roku, zmarł

S.†P.

Bronisław Sakrajda

Pracownik Wydziału Prezydjalnego Magistratu m. Łodzi.
W zmarłym traci Magistrat sumiennego pracownika.
Cześć Jego pamięci!

Magistrat m. Łodzi

W dniu 6 stycznia 1930 roku zmarł, przeżywszy lat 50,

S.†P.

Walenty Krzemionka

Długoletni pracownik miejskiego szpitala w Radogoszczu
W zmarłym traci Magistrat sumiennego pracownika.
Cześć Jego pamięci!

Magistrat m. Łodzi

Zgórą 200 tysięcy bezrobotnych.

Urzędowe dane o wzroście bezrobocia:

Podług danych państwowych urzędów pośrednictwa pracy, tygodniowe sprawozdanie z rynku pracy, za okres od 28 grudnia do 4 stycznia włącznie, wykazuje 206,042 bezrobotnych, w tej liczbie 46,835 kobiet. W stosunku do poprzedniego tygodnia, liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 19,615.

Bezrobocie zwiększyło się w następujących P.U.P.P.: Łódź o 4,446 osób, Kraków o 2400, woj. śląskie o 1,964, Radom o 1,221, Tczew o 927, Poznań o 809 i t. d. Liczba bezrobotnych nadal stale wzrasta.

Podług zawodów zwiększyła się liczba pozostających bez pracy robotników włókienniczych, budowlanych, górników i pracowników umysłowych.

Sprostowanie

Szanowny Panie Redaktorze!

W Związku z notatką, która ukazała się w dn. 11.I. r. b. w „Łodzianinie” pod tytułem „Porządki w Kasie Chorych”, proszę Szan. Pana Redaktora, na zasadzie art. 32 Rozporz. Prez. Rzeczypospolitej z d. 10.V.1927 o prawie prasowym, o umieszczenie w najbliższym numerze Jego poczytnego pisma następującego sprostowania:

Niezgodne z prawdą jest, iż oświadczyłem przy porodzie u chorej Heleny Polencenszowej w dn. 4.I. r. b., że gdyby pomoc była udzielona przez lekarza pogotowia, to napewno udałoby się uratować dziecko, albowiem nie mogłem

wiedzieć, czy były wskazania i warunki do zakończenia porodu w chwili badania chorej przez lekarza Kasy Chorych, gdyż badałem chorą w kilka godzin później.

Jak się po porodzie okazało, pępowina była okręcona dookoła szyji dziecka, co mogło w każdej chwili spowodować pogorszenie tętna dziecka i jego śmierć.

Z poważaniem

Dr. F. Bornstein

Łódź, Cegielniana 4.

Łódź, d. 13.I. 1930 r.

My jednak potwierdzamy zarzuty postawione w poprzednim numerze i mamy świadków, którzy byli obecni w czasie pierwszej wizyty lekarza kasowego pogotowia dr. Szmerłowskiego i prywatnego lekarza dr. Bornstajna. Za ledwie w godzinę po wizycie lekarza kasowego był lekarz prywatny, a i tak się okazało, że pomoc była spóźniona chociaż lekarz kasowy zapewniał, że można czekać 3 — 4 godziny. Jakże były by skutki, gdyby otoczenie chorej zastosowało się do tej „opinji”.

Deklaracja B. B. S.

1. Imię i nazwisko kandydata na behesowca.
2. Data i miejsce zamieszkania i urodzenia.
3. Wykształcenie.
4. Zawód.
5. Czy służył w „czwartej brygadzie”?
6. Ile razy był sądzony i karany?
7. Z jakich partij był wypędzony?
8. Czy wypija naraz trzy butelki wódki?

9. Czy włada kijem i rewolwerem?
10. Czy umie wytrychem otwierać drzwi lokali P. P. S.?

11. Czy potrafi napaść na pociąg?
12. Czy umie łamać kości przeciwnikom politycznym?

W razie przyjęcia mnie do partii BBS, będę gorliwie wykonywał jej program, a w szczególności będę:

1. Pluć na moralność społeczną.
2. Kpić z obowiązujących w Polsce praw.

3. Urządzać prowokacje i rozboje przy każdej sposobności.

Członowie wprowadzający: (Przynajmniej jeden szpicel).

Nadesłane wydawnictwa.

„NASZA WALKA”, Miesięcznik Socjalistyczny. Nr. 1 (styczeń) 1930 r. Adres redakcji i administracji: Warszawa, Przejazd 15, Telefon 408-85. Konto czekowe P.K.O. 17.616.

- Na treść numeru składają się artykuły:
- H. ERLICH: Nowy gabinet p. Bartla.
  - W. ALTER: Partja Pracy u władzy.
  - E. SZERER: Na froncie palestyńskim.
  - M. ORZECH: Optymizm rządowy (Rozważanie gospodarcze).
- Pierwsza rocznica śmierci tow. B. Michalewicza.

J. PAT: Żydowskie szkolnictwo świeckie w Polsce.

W. A.: Antoni S. omiński o Żydach. Prócz tego ciekawe przeglądy. Ceny zeszytu w objętości 24 str. druku, w ładnej broszurze 70 gr. Prenumerata 3-ch numerów 2 zł.

Pismo to polecamy naszym towarzyszom, w szczególności działaczom zawodowych, politycznych i t. p.

Odpowiedzi Redakcji.

B. Andrzejewski w Łodzi. Artykułu Waszego p. t. „Jak należy zażegnać kryzys w przemyśle” nie zamieścimy, gdyż jest za słaby.

Poruszane przez Was sprawy omawiamy stale.

WYTWÓRNIA

PIECY i KUCHEN

przenośnych szamotowych p. f.

„KOZMINEK”

ul. Główna 51.

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1928 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 527), na Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1928 roku o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 761) Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 8 kwietnia 1929 roku, oraz na opinii Komisji Węglowej do badania cen, wyrażonej na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 1930 r. podaję do wiadomości mieszkańców m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 64 z dnia 16 stycznia 1930 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na węgiel za 100 kg. w detalu:

Dla składów węglowych grupy „A”. Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2 zł. 6.50	Dla składów węglowych grupy „C”. Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2 zł. 6.—
Dla składów węglowych grupy „B”. Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2 zł. 6.40	Dla budek węglowych. Węgiel gruby, kostka Nr. 1, kostka Nr. 2 zł. 7.40

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I Instancji według art. 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10 000 złotych, o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

UWAGA: Wszystkie przedsiębiorstwa węglowe winny posiadać cennik maksymalny poświadczony przez Magistrat m. Łodzi,

Łódź, dnia 17 stycznia 1930 roku.

Prezydent m. Łodzi

(-) B. Ziemięcki

LUNA

Dziś i dni następnych!

Korona naszego tegorocznego repertuaru! Najpotężniejszy film świata! 10.000 artyków, 2.000.000 dolarów i dwa lata pracy! Realizacja mistrza MICHAŁA KERTESZA.

ARKA NOEGO

Gigantyczne arcydzieło filmowe, oszałamiające wielkością treści, rozmachem wykonania i mistrzostwem techniki.

NIEZRÓWNANA KREACJA WSPANIAŁEJ TRÓJKI.

George O'brien, Dolores Costello, Noah Beery

POCZĄSZY OD DNIA 21-go b. m. BILETY ULGOWE WAŻNE

Początek przedstawień o g. 4 po poł. w soboty o g. 2-iej, Orkiestra symfoniczna w niedziele o godz. 12-iej, ostatniego o godz. 10-iej wiecz. pod kier. Czudnowskiego

ODEON

Dziś i dni następnych.

Substtelna Norma Shearer w fascynującym filmie

„Grzech Kusi”

Dzieje pomiennej miłości TANCERKI KABARETOWEJ.

■■■■ Nad program FARSA. ■■■■

WODEWIL

Dziś i dni następnych!

EDDIE POLO „DJABELSKI REPORTER”

Nad program FARSA

wykrywa trop, zwycięża przebiegłych szantażystów, uwalniając z ich szponów 13-cie miliarderek i walczy z bandytami w najnowszym swoim filmie p. t.:

Nad program FARSA

APOLLO

ul. 11 Listopada № 16.

Na 1-szy seans wszystkie miejsca po 50 gr. DZIŚ I DNI NASTĘPNYCH.

„EROTIKON”

Wielki film realizacji GUSTAWA MACHATY. Dramat uwiedzionej, epizod z prawdziwego życia

W rolach głównych Ita Rina, Olaf Fjord

NASTĘPNY PROGRAM! Życie zaczyna się jutro.

Miejski Kinematograf Oświatowy
Tel. 18-26. Dojazd tramwajami 16 i 10.

DLA DOROSŁYCH

„DZIEWICA ORLEAŃSKA”

DLA MŁODZIEŻY

